

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет інформатики та обчислювальної техніки
Кафедра інформаційних систем та технологій

Лабораторна робота №3

з дисципліни «Технології розроблення програмного забезпечення»

Тема: «Діаграма розгортання. Діаграма компонентів.
Діаграма взаємодій та послідовностей»

Варіант №18

Виконав:
студент групи ІА-24
Гуменюк К.Е.

Перевірив:
Мягкий М. Ю.

Київ 2025

Зміст

Зміст

Зміст.....	1
Мета.....	2
Завдання.....	2
Обрана тема.....	2
Діаграма розгортання.....	6
Діаграма компонентів.....	6
Діаграма взаємодій та послідовностей.....	7
Висновки.....	9

Мета.

Розробка та аналіз концептуальної моделі для обраного варіанту з використанням UML-діаграм. Зокрема створення діаграми розгортання, компонентів, взаємодій та послідовностей.

Завдання.

1. Ознайомитися з короткими теоретичними відомостями.
2. Розробити діаграму розгортання для проектованої системи.
3. Розробити діаграму компонентів для проектованої системи.
4. Розробити діаграму послідовностей для проектованої системи.
5. Скласти звіт про виконану роботу.

Обрана тема.

Shell (total commander) (state, prototype, factory method, template method, interpreter, client-server)

Оболонка повинна вміти виконувати основні дії в системі - перегляд файлів папок в файлової системі, перемикання між дисками, копіювання, видалення, переміщення об'єктів, пошук.

Короткі теоретичні відомості

1. Діаграма розгортання (Deployment Diagram)

Діаграми розгортання є важливим інструментом для візуалізації фізичного розміщення програмних компонентів у системі. Вони показують, як програмне забезпечення розгорнуте на апаратному забезпеченні, і які зв'язки існують між різними частинами системи. Основні елементи діаграми включають:

Вузли (Nodes): Це фізичні або віртуальні пристрої, які можуть містити програмне забезпечення. Вузли поділяються на:

Пристрої (Devices): Фізичні елементи, такі як сервери, комп'ютери, маршрутизатори. Вони представляють апаратне забезпечення, на якому запускається програмне забезпечення.

Середовища виконання (Execution Environments): Програмні платформи, такі як операційні системи або сервери додатків, які можуть містити інші програмні компоненти. Вони забезпечують середовище для виконання програмного забезпечення.

Зв'язки (Connections): Визначають, як вузли взаємодіють між собою, зазвичай через мережеві протоколи або інші технології зв'язку. Зв'язки можуть мати атрибути, такі як назва протоколу (наприклад, HTTP, IPC) або технології (наприклад, .NET Remoting, WCF).

Артефакти (Artifacts): Файли або інші фізичні прояви програмного забезпечення, такі як виконувані файли, бібліотеки, конфігураційні файли. Вони представляють програмне забезпечення, яке розгортається на вузлах.

Діаграми розгортання можуть бути описовими, без конкретних деталей про обладнання, або екземплярними, з конкретними деталями про апаратне забезпечення та програмне забезпечення. Описові діаграми корисні на ранніх етапах проектування, тоді як екземплярні діаграми використовуються на завершальних стадіях розробки.

2. Діаграма компонентів (Component Diagram)

Діаграми компонентів описують структуру системи через її модулі або компоненти. Вони допомагають зрозуміти, як різні частини системи взаємодіють одна з одною. Основні види діаграм компонентів:

Логічні: Відображають систему як набір автономних модулів, які взаємодіють між собою. Це допомагає візуалізувати архітектуру системи на концептуальному рівні. Кожен компонент може бути взаємозамінним і не обов'язково знаходиться в межах одного фізичного пристрою.

Фізичні: Показують, як компоненти розподілені між різними фізичними вузлами системи. Цей підхід застарів і зазвичай замінюється діаграмами розгортання.

Виконувані: Кожен компонент представляє собою файл або набір файлів, які можуть бути виконані, такі як .exe, бібліотеки або HTML-сторінки. Це дозволяє візуалізувати систему на рівні виконуваних файлів або процесів.

Діаграми компонентів допомагають візуалізувати загальну структуру коду, специфікувати виконувані варіанти системи та забезпечити повторне використання коду. Вони також можуть включати інтерфейси та схеми баз даних для більш детального уявлення про систему.

3. Діаграма взаємодій та послідовностей (Interaction and Sequence Diagrams)

Діаграми послідовностей використовуються для моделювання динамічної поведінки системи, показуючи, як об'єкти взаємодіють один з одним у певній послідовності. Вони допомагають зрозуміти, як різні частини системи взаємодіють у часі. Основні елементи включають:

Стан дії (Action State): Відображає виконання окремих дій або кроків алгоритму. Кожна дія має вхідний і вихідний перехід. Стан дії зазвичай моделює один крок виконання алгоритму або потоку управління.

Переходи: Нетриггерні переходи, які виконуються після завершення дії. Вони можуть бути умовними, з використанням сторожових умов. Переходи дозволяють моделювати розгалуження та паралельні процеси.

Дорожки (Swimlanes): Використовуються для розподілу дій між різними підрозділами організації, що дозволяє моделювати бізнес-процеси. Кожна

дорожка представляє окремий підрозділ або роль, відповідальну за виконання певних дій.

Діаграми взаємодій та послідовностей допомагають візуалізувати алгоритми виконання, потоки управління та бізнес-процеси, фокусуючи увагу на результатах і змінах стану системи. Вони є важливим інструментом для розуміння динамічної поведінки системи та взаємодії між її компонентами.

Діаграма розгортання

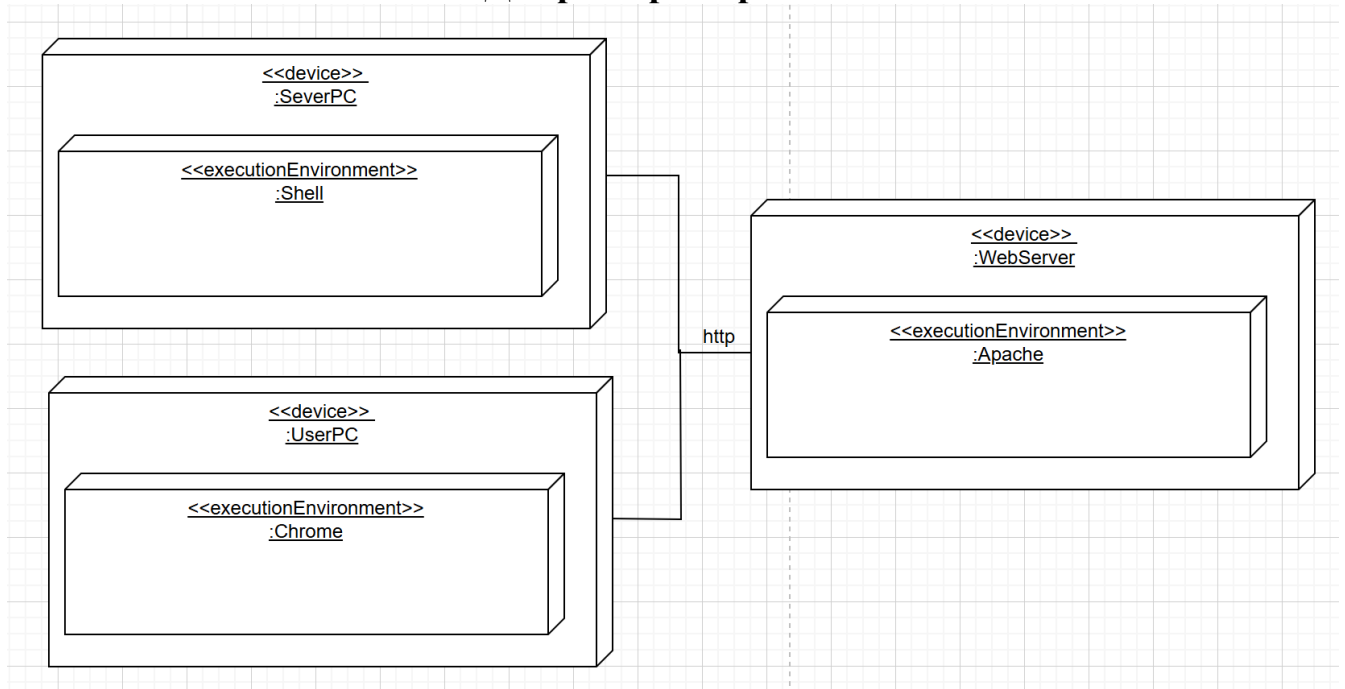

Рисунок 1.1 Діаграма розгортання

Діаграма розгортання чітко ілюструє фізичне розміщення компонентів системи. Вона показує, як програмні елементи розподіляються між апаратними пристроями та середовищами виконання. Користувач взаємодіє із системою через свій персональний комп'ютер, на якому запущено веб-браузер, такий як Chrome. Саме у цьому браузері виконується клієнтська частина програми. Цей браузер встановлює з'єднання через протокол HTTP із веб-сервером, який працює на окремому пристрої під керуванням програмного забезпечення на кшталт Apache. Веб-сервер служить як проміжний пункт, де розміщено клієнтську частину та який перенаправляє запити далі до серверної частини. Серверна частина програми виконується на виділеній машині, позначеній як ServerPC, де запущено середовище виконання, яке умовно позначено як Shell, і саме це середовище відповідає за обробку запитів та взаємодію з файловою системою. З діаграми видно, що основна логіка обробки зосереджена саме на сервері, що дозволяє розвантажити клієнтську частину та забезпечити стабільну та швидку роботу системи. Таким чином, діаграма розгортання показує фізичну архітектуру системи, де чітко розділено клієнтські та серверні компоненти, підкреслюючи, що всі складні операції виконуються на сервері, а браузер користувача взаємодіє з ним через чітко визначений протокол.

Діаграма компонентів

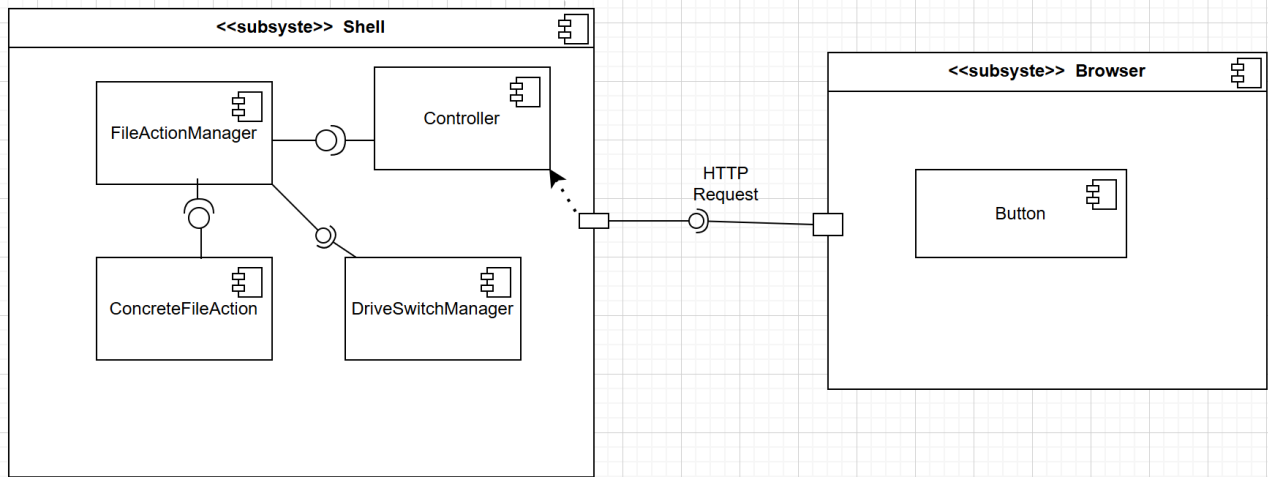

Рисунок 1.2 Діаграма компонентів

Діаграма компонентів відображає структуру системи, де окремі частини організовані у вигляді взаємодіючих компонентів, які відповідають за певні функції. На діаграмі чітко розмежовано дві основні підсистеми: "Shell" та "Browser".

До підсистеми Shell входить Controller який відповідає за обробку запитів та їх подальшу передачу до FileActionManager який у свою чергу направляє конкретні команди до їхньої реалізації

Діаграма взаємодій та послідовностей

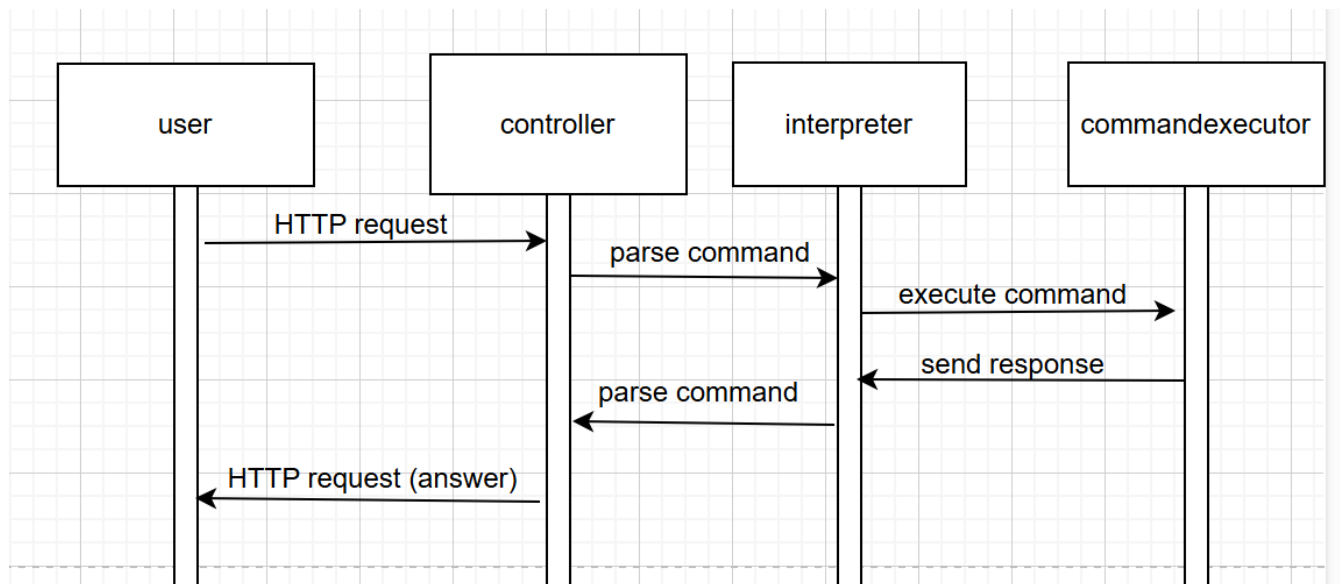

Рисунок 1.3 Діаграма взаємодій та послідовностей

Учасники:

1. user – взаємодіє з системою для виконання операцій над файлами та папками.
2. controller – логіка яка приймає запити і коректно їх направляє далі.

3. interpreter – логіка для інтерпретації команд.
4. Commandexecutor - логіка виконання команд

Висновки.

Запропонована система управління файлами та доступу до бази даних побудована на багаторівневій модульній архітектурі, що забезпечує зручність, ефективність і гнучкість.

1. **Модульність:** Система складається з окремих компонентів, кожен із яких виконує чітко визначені функції. Це спрощує її підтримку, розширення та інтеграцію нових функцій.
2. **Чітка взаємодія:** Компоненти системи мають зрозумілі ролі у процесі обміну даними. Запити користувачів через Shell обробляються сервером і передаються до бази даних, як показано на діаграмах послідовності та розгортання.
3. **Гнучкість і масштабованість:** Завдяки чіткій структурі система легко адаптується до змін і може бути доповнена новими модулями чи функціями без порушення основної архітектури.

Ця архітектура поєднує безпеку, функціональність і зручність, забезпечуючи надійну основу для сучасних додатків із керування даними.